

Előzetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Az operette vége.

Annak az alig néhány napos parlamenti háborúnak, amelyet a közös vámterület ellen a függetlenségi és negyvennyolcas párt, s a treuga Dei visszautasítása miatt elkeseredett Apponyi Albert gróf a közös vámterület ellen indított, véget vetett a képviselőház mai szavazása, amelyen a kormányhoz hűséges többség ezeket a meggondolatlan és nagyon naivul ideális törekvéseket visszautasította.

Volt alkalmunk rámutatni arra a ferde helyzetre, amelybe az önálló vámterület kimondása bármely kormányt magával rántott volna. Egy theóriában nagyszerű dolog lett volna ez, melynek egészséges és üdvös eredményü kivétele azonban tiszta képtelenség bármely pártállású kormányra nézve. Az élet sokra tanítja meg az embert. — csak a függetlenségiakat nem tanította meg arra, hogy vannak nem nagyon ideális, de fölöttebb praktikus dolgok, amelyek apró-cseprő bajokat okoznak ugyan néha-néha, de ha megszüntetnek őket, nem apró-cseprő, hanem a létet megölő katasztrófákat vonhatnak maguk után. A képviselőház egyrésze nem tudott erre az álláspontra helyezkedni, — de annak az operette-háborúnak, amelyet a közös vámterület ellen viselt, úgy látszik,

nemcsak ez volt az indító oka. Legalább erre mutat az a körülmény, hogy — Molnár Józsiás nemzetgazdasági tudományához folyamodtak, hogy megvédelmezessék az álláspontjukat. Már pedig embert barátjáról, politikai pártot a megbízott szónokjáról ismer meg az ember. Igen fájdalmas dolog az, hogy az ember egy ideális törekvésű párt vezérférfiának a beszédében olyan dolgokat olvas, mint a Molnár Józsiáséban. Hiszen valami tudományos magaslattal nem dicsekedhetik a magyar képviselőház, — azt tudja mindenki, de az már egyenesen komikus dolog, mikor egy igen széles látókört és igen nagy nemzetgazdasági szaktudást igényelő kérdésben egy ember szónokol, aki absolute nincs tájékozva a dolgokról, s a maga székely logikájával hadakozik ott elismert tudós kapacitásokkal. Szánalmas ez a vergődés, és igen kínos érzést kelt minden jó izlésű emberben.

Pedig Bánffy nagyon rá szolgált arra, hogy ebben a kérdésben, mely neki is a leggyengébb oldala, az egyesült ellenzék olyan heves és erős támadásokat intézzen ellene, aminőket csak megérdemelt. Csak hogy ehhez az ellenzéknek nem Molnár Józsiást és Kossuth Ferenczet, hanem olyan férfiakat kellett volna választaniok, akiknek nagy a szakképzettségük, vagy a

tehetségük elég garanciát nyújtott volna arra nézve, hogy komolyan foglalkoztak volna a kérdéssel, amelynek megvitatása alatt ezernyi alkalom kínálkozott volna nekik a kormány gyengéit, hibáit és mulasztásait a legeklatánsabban föltárni.

Az a néhány, csak úgy általánosságban odavetett szó a már úgy is agyoncsépell és rég letárgyalt román buzáról, amelylyel a jámbor Molnár Józsiás a maga ideális és becsületes álláspontját védelmezni akarta, mindenre inkább alkalmas volt, mint arra, hogy a kormányban azt a gondolatot ébressze, hogy egyszer csak majd az ő működését is igazán ellenőrizni fogja a parlament vagy annak valamely pártja. Így azonban pokoli módon örvendhetett a Molnár Józsiások és Kossuth Ferenczek szélmalom-harczának, mely biztosította őt arról, hogy egyelőre teljesen nyugodtan pihenhet egyházpolitikai és kiegyezési babérain, nagyon jellemzi a mai ellenzékét az a modor is, amelylyel a tárgyalás alá került határozati javaslatok leszavazását fogadta. Órák hosszáig csüörték-csavarták a dolgot, mint az iskolás gyerekek, akik az iskolából kiszabadulva lármáznak és sikitanak a tanítójuk ellen. Egy az értelem és logika nélkül szükölködő huzavona, amelylyel a leszavazott függetlenségi párt a javaslatok

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ördög szolgálja.

Irta: Toistoj Leo gróf.

Hajdanában élt egy jószívű, gazdag ember. Sok szolgálja volt, akik magasztalták őt és mondták:

— Az ég alatt nincs jobb ember, mint a mi urunk.

Táplálékot, jó ruhát ad nekünk és a munkát erőnkhez képest szabja meg, egy árva szóval sem bánt meg bennünket, haragot nem tart, szóval nem olyan, mint a többiek, kik szolgálkikkal rosszabbul bánnak, mint az állattal és szolgálkikat akár van ok rá, akár nincsen, megbüntetik és egy jó szót sem mondanak nekik. A mi urunk csak jót kíván nekünk, csak jót tesz és beszél velünk. Jobb életünk nem is lehetne.

Igy dicsérték a szolgálk urukat. De az ördög bosszankodott azon, hogy a szolgálk ily szépen, szeretetben élnek urukkal és a szolgálk egyikét hatalmába kerítette. E szolgál neve Aleb volt. Ennek megparancsolta az ördög, hogy a többieket is megrontsa. Egyszer dicsérték a szolgálk ismét urukat, ekkor Aleb így kezdett beszélni:

— Hiába dicsekedtek annyit urunk jószágával. Az ördög is jó volna velünk szemben, ha mindent kedvére megtenné. Mi jól szolgálunk urunknak és mindent megteszünk, a mint ő kívánja. Mindent kedvére teszünk meg, eltaláljuk még a gondolatait is.

Hát miért ne legyen jó velünk szemben?

De szünjetekek meg mindent kedve szerint megtenni, tegyetek rosszat és ő éppúgy, mint a többiek rosszatrosszal fog megfizetni és rosszabb lesz, mint a legrosszabb urak.

A többi szolgálk e miatt Alebvel vitakozni kezdtek és fogadtak vele. Aleb magára vállalta, hogy bosszantani fogja urát. Azon feltétellel fogadott, hogy elveszti ruháját, ha nem sikerül neki urát megharagítania. Ha azonban sikerül, egy a többi szolgálk neki adják új ruháikat. Ezenkívül meg kellett ígérniök, hogy megvédik, ha uruk vasha akarná veretni. Aleb megígérte, hogy a legközelebbi napon megharagítja urát.

Aleb pásztor volt, a juhokat őrizte. Midőn tehát másnap a jó ur vendégeivel kijött a nyájhoz, hogy kedvenc juhait megmutassa, — ekkor az ördög szolgálja intett a többi szolgálknak és figyelmeztette őket:

— Vigyázzatok, mindjárt megharagítom urunkat. A szolgálk kijöttek, az ajtó elé álltak és átnéztek a kerítésen. Az ördög pedig felmászott egy fára és onnan nézte, miként fog Aleb neki szolgálni. Az ur körüljárt a nagy akolban, megmutatta juhait és bárányait, de megakart mutatni legszebb kosát is.

— A többi kosok is szépek — mondá — de ezt nem adnám oda semmiféle pénzért, drágább nekem a szememnél.

A nyáj megijedve az emberektől, csakhamar eliramodott a másik oldalra úgy, hogy a vendégek nem láthatták a drága kos. E pillanatban azonban a kos magányosan megáll és a vendégek megláthatták volna, de az ördög szolgálja mintegy véletlenül ismét összekergeti a

nyáját úgy, hogy a vendégek ismét nem láthatták, melyik az értékes kos. Ekkor így szólt az ur Alebhez:

— Aleb barátom, nézz csak utána és fogd meg a drága kos a hajlott szarvakkal és tartsd erősen.

Mikor az ur ezt mondta, Aleb oroszánként a nyáj közé ugrott, megfogta a kos gyapjánál és mellső bal lábánál úgy, hogy az eltört. A kos elkezdett bögni és két mellső térdére esett. Ekkor Aleb megfogta a kos mellső jobb lábánál és felemelte úgy, hogy a szegény állat törött ballába a levegőben függött.

A vendégek és szolgálk elkezdtek kiabálni, az ördög pedig örült, midőn látta, hogy szolgálja milyen ügyesen fogott a dologhoz. Az ur elkomolyodott, fejét lehorgasztá, de nem szólt egy árva szót sem. A vendégek és szolgálk is elhallgattak és várták, mi következik erre. Az ur még mindig hallgatott, de egyszerre csak megrezzent és felemelve fejét az égre tekintett: A ránczok homlokán elsimultak és szeliden mosolyogva mondá Alebnek:

— Oh Aleb, Aleb! A te urad megparancsolta, hogy engem elkeseríts, de az enyém erősebb, mint a tied. Nem keserítettél el engem, de én elkeseritem a te uradat. Tudd meg tehát Aleb, nem kapsz büntetést én tőlem. Szabad akartál lenni, ime szabaddá teszek vendégeim előtt. Távozz békében és vidd el új ünnepi ruhádat is.

És a jó ur bement vendégeivel a házba. Az ördög pedig fogait viczorította, leesett a fáról és lesülyedt a mélységbe.

elejtését fogadta, méltó fináléja volt annak az operette-háborúnak, mely oly sok időbe és annyi pénzbe került a drága parlamentnek, — pedig előre tudta mindenki, hogy nem lesz semmi eredménye.

A katolikus alapok.

A katolikus vallás és tanulmányi alapok felügyelő bizottsága ma délután ülést tartott, a melyen Samassa József dr. egri érsek elnökölt. A bizottság ez ülésen a vallás és közoktatásügyi miniszter átiratát tárgyalta, a melyet a hozzájárulási alap dolgában kiadott. A bizottság elhatározta, hogy megkeresi a minisztert és javasolja, hogy az alapok nagyságának megfelelő összeget fizessenek a hozzájárulási alapba egyelőre, míg a katolikus autonomia kérdése eldőlt. Továbbá felterjesztést tesz ő felségének, hogy az alapok jogi és számviteli ügyeit külön hivatal kezelje s egyszersmind megkéri, hogy a katolikus alapokat a hozzájárulási alapba való befizetés alól felmentse, mert ez a katolikus alapokat nagyon megterheli.

A bécsi választások.

Tegnap voltak a bécsi községi képviselő-választások a második választási testületben. Az antiliberálisok itt is győzelmet arattak a liberálisok felett és most már kétségtelen, hogy a képviselőtestületben az antiliberálisok többségben lesznek, mert most is már az összes mandátumok többségeinek birtokában vannak. A 138 mandátumból most 78 az antisemiták kezében van. Ugyanis a tegnapi választásoknál 32 mandátumhoz jutottak, míg a liberálisok csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel tudtak 14 mandátumot megszerezni. Az eredmény különben a második választási testületben ugyanaz, mint szeptemberben, csak hogy a szavazatok mennyisége ismét növekedett 740-nel. Az antiszemitaik részén 11715 szavazat volt. 10975 szavazattal szemben, a mely a liberálisokra, csehekre és szocialistákra esett. Annál fontosabb a tegnapi választás eredménye, mert benne Bécs intelligenciája és hivatalno-

kai vettek részt, a mely utóbbiak a Badeni kormány befolyása alatt résztvettek a választásban és csak így sikerült a 14 mandátumot megszerezni a liberálisok részére. A mai választások következtében a bécsi képviselőtestület ugyanazon képet nyeri, mint a feloszlatás előtt, a mi mutatja, hogy a Badeni kormánynak kár volt Bécsen a választások izgalmainak újra kitenni. Ezek után valószínű, hogy Bécs polgármesterévé újra Luegert fogják megválasztani, a mi a Badeni kormány helyzetét nagyon meg fogja nehezíteni.

A föld védelme.

Az évek óta dúló gazdasági válság egy új jelszót dobott a nép és a politikusok közé. Ezt az új jelszót általánosítva leghelyesebben így formulázhatjuk: a föld védelme. Egyesek a kis birtokosok védelmét tartják legégetőbb szükségnek, mások a közép birtok megvédését tekintik emmenter állami érdeknek, sokan pedig már a nagy birtokot is veszélyeztetve látják. Pedig a föld, legyen az kis-, közép-, vagy nagy birtok, képezi nemcsak az egyesek anyagi boldogulásának, hanem a közjóknak is legelső és legszolidabb alapját.

Ausztriában és a külföldön már évtizedek óta erős küzdelem indult meg az anyaföld, az ősi birtok védelmére. A főnemesek, mikor még kezükben volt a befolyás és hatalom, mindenütt idejében gondoskodtak magukról. A legtöbb országban századokkal ezelőtt behozták a nagybirtokok védelmének leghathatósabb eszközeit, a földi commissumokat, hitbizományokat és majoratusokat. Két század óta megvan nálunk is.

A hitbizományi rendszert, különösen amint az ma Magyarországon érvényben van, nem tartjuk minden hibától ment, tökéletes intézménynek; sőt mi magunk indítványozzuk a reformálást. De csak nagyon elfogult, nagyon is rövidlátó ember mondhatja azt, hogy a hitbizomány

oka a gazdasági válságnak, a szocialis bajnak. A liberalizmus szempontjából lehet méltán kifogást emelni a hitbizományok ellen; mert ellenkezik a liberális elvekkel, hogy a birtokosnak meg legyen kötve a szabad rendelkezési joga a saját vagyona felett. De a józan nemzetgazdaság csak a rendszer egyes kinövéseit, tulzásaikat ostromozhatja, magát a rendszert nem. Andrassy Gyula gróf egyike volt a magyar szabadelvűség legeslegesítő képviselőinek. Senki őt feudalizmusról, klerikalizmusról nem vádolhatja. Csontig-velőig liberális államférfi volt. De liberális volta dacára nem egy, hanem két hitbizományt alapított.

E sorok folyamán bőven kifejtjük nézeteinket e tárgyról. Világosság kedvéért jónak látjuk már most egy példára hivatkozni. Mi haszna lenne abból az országnak vagy a népnek, mennyire volna az befolyással a gazdasági és szocialis bajok orvoslására, ha mondjuk, p. az Apponyi-féle hitbizományi birtoknak ura nem a nemes gróf lenne, hanem p. Haas és Deutsch?! Szeretnénk erre világos és őszinte feleletet hallani, a hitbizományok ellenségeitől.

Ugyancsak világosság kedvéért szükségesnek véljük mindjárt itt a bevezetésben konstatálni azt a mindennél nagyobb bizonyító erővel bíró tény is, hogy Magyarországon a legtöbb hitbizományi birtok van Dunántúl, — ide esik az összes hitbizományi birtokok területének 44.7%-je; legkevesebb pedig — 1.2% — a Tisza-Maros közön. És ennek dacára nem Dunántúl ütött ki az agrár-szocializmus, hanem éppen a Tisza-Maros közön.

Még egyet 1687 óta, amikor I. Lipót király a nemesi birtokok védelmére a hitbizományi intézményt törvényesen engedélyezte, egészen az új alkotmányos korszakig, a liberális aera kezdetéig felállított összesen 37 hitbizományt; az utolsó 25 év alatt, a liberális korszak

Juczi és Jani.

Irtá: Julius.

II.

Az első ember kivel az utcán találkozik: Szabó Márton gazda. Ez meglepetve kiált rá hogy!

— Hová?

Jani csak ennyit válaszol:

— Itatni!

Márton gazda nagyot néz és megesóválja a fejét. Bizonyosan azt gondolja, hogy a Jani gyerek esztét a holnapi nap zavarta meg, melyen amugy Istenigazában kell majd kirukkolnia. Legalább az a nyugodtság mellyel fejcsóválása után a házba lép, ezt engedi következtetni.

A Jani gyerek pedig repül tüskön-bokron keresztül s mire a lila foltok végkép eltűnnek az égboltozatról, oda is ér a bóni-kuthoz ahol rendszeren egy egész sereg fehér cseléd szokott tanyázni, ki gazdáját, ki gazdasszonyát főzve, szapulva.

Jani tekintetre sem méltatja őket. Leugrik a Villámról s megkínálja a szürkéket vízzel. Csak hogy ezek inkább kifujni, mint tele inni óhajtják magukat, s így bizony a Jani kínálgatását hatalmas fejbőlintásokkal utasítják vissza.

Bánja is ő ezt! Hiszen azt sem tudja mit cselekszik. Olyan zavart, olyan tétova mintha kölcsön adta volna a fejét valakinek.

A vizet merítő cselédség kaczag is rajta jóízüket, szinte reng belé a kut kávája. S kacagna akár reggelig ha a városból kihalló esti harangszó hazafelé nem hívna őket. Erre vállukra kapják korsóikat, s kettessével-hármasával szállingóznak haza, otthagynak egyszers-

mind Janit a faképnél. Mikor aztán ez egyedül marad, összekulesolt kezekkel mereszi ég felé szeméit s úgy kér a mennybeli Atyától bocsánatot.

De ugyan hát miért? Minek? Hajh nagy az a vétek, aminek megbocsátásáért most olyan nagyon fohászodik.

A Jani gyerek, ez a jó, szelid, ábrándos Jani gyerek most lop, igen — lop, még pedig a legszebb jószágokat lopja el a városból. Jaj! szinte a hideg borzongatja, mikor végig jártatja szeméit a négy szürkén. Ezeket a gyönyörű állatokat, ezeket a drága jószágokat, melyekre oly büszke volt, lopja ő most.

Sebes szívverését jobban hallja, mint a harangszót, mit az esti szellő ki-ki hoz a városból s szeméi jobban meg vannak telve könnyel mint vízzel a réten szétágazó ér.

— Istenem, Istenem! — fohászodik — boldogok leszünk-e áldás nélkül, kitaszítva, megátkozva?

— Azok leszünk Jani, azok — sugja valaki a háta mögött a fülébe — mert melletted lesz a te Juczid, aki sirja széléig hü szerelemmel itápol.

Jani könnyes szemekkel tekint hátra, s mint iskolás gyermek, kit büntetésből a padok elé állítanak, úgy tört ki belőle a zokogás, mikor a hozzá simuló Juczit keblére öleli. Juczi rá borul s míg egyik kezében kis batyuját szorongatja, a másikkal a Jani könyvét törülgeti. Nem kérde tőle hogy mért sir. Tudja ő azt kérdés nélkül is, hiszen ismeri ő Jani lányos természetét. Majd másként lesz ez, ha kiérne a határból.

— Eszem a jó lelkedet! Itt vagy? Eljöttél?

Csak töröld le ezeket a rut könyveket. Száritsd fel és ne csufold ki azért, hogy ilyen gyöngye vagyok... Hiszen tudod, milyen nagyon megbántottam gazduramat!... Juczi! Angyalom! ne haragudj!

Igy eseng a szerelmes fiú Juczihoz, kinek hófehér keble pihelve nyugszik annak ziháló mellén s ki biztosítja, hogy nem haragszik, mert ami történik, az mind ő érette lesz cselekedve.

Jani az édes szavak után le is csillapul és elmondja, hogy milyen gyermek, hogy milyen gyáva, és hogy mind a mellett milyen nagyon szereti őt, s megesküszik az ég minden lakójára, hogy soha, de soha nem fogja elhagyni. Juczi viszont ilyen fogadalmat tesz s mire az ég elsötétül: e szövetséget egy olyan hosszú, forró csókkal pecsételik meg, mely az élet boldogságával vetélkedik. S midőn a szerelmi láz szülte szövetség csókja elcsattan, a másik percben Szabó Márton egyetlen leánya már ott ül a Villám hátán a Jani gyerek ölében, aki a város felé búcsút intve, újból derékon szoritva paripáját s a hozzákötött többi szürkével forony irányában száguld neki a nagy Sárrétnek.

A szentesi templom tornyában éjfél jelez az ór. Szabó Márton türelmét vesztve izgatottan jár kel az udvaron, végig végig nézve az utcán, hogy jön-e Juczi. Érvel és tanakodik. Az esteli dolog sehogysem akar a fejébe menni.

A Jani gyerek — mondja — mint az örült rohant itatni s még mindig itat, avagy meg sem állt a tanyáig. Juczi sápadt volt, reszketett és szótlannul osont el hazulról. Itt,

virágzási idejében pedig létesítettek 54 hitbizományt. Ezek a számok azt hiszem elég érthetően beszélnek.

Mikor az 1832/36-iki országgyűlésen szőnyegre került a hitbizományok kérdése az alsó tábla öt szavazatnyi többséggel azok eltörlését kívánta, pedig akkor még két tuczatot sem tett ki a hitbizományok száma. Nem kisebb emberek, mint Kölcsey Ferencz, Deák Ferencz és felsőbüki Nagy Pál nyilatkoztak ellene. Nagy tévedés lenne azonban, ha e nagy férfiak véleményét valaki ma akarná argumentumnak használni a fideicommissumok ellen. Kölcsey, Deák és Nagy Pál nem ismerték még azt a romboló hatást mit a liberális gazdálkodás és az emancipáció okozott a nemzet és e nemzet fiainak vagyonában.

Egyik jeles nemzetgazdasági írónk, Földes Béla, akadémiai székfoglaló beszédében a következőleg indokolja a hitbizományok újabb időkben való terjedését: »A birtokszerzési képesség általánosítása, az ősiség eltörlése, a földterhmentesítéssel járó nehéz átalakulás, mely a birtokok művelésének költségeit növelte, a hitel terjedése, hitelintézetek felállítása, a telekkönyv, — mind e körülmények a birtok forgalmát és kézre való átvitelét előmozdították. Hozzájárult még a 70-es évek kedvezőtlen volta. Rosz termések, a tengeren túli államok fokozódó versenye, mely végre az úgynevezett mezőgazdasági válsághoz vezetett, számos birtokos család tönkretűnését idézte elő, némelyek a »nagyobb igények által okozott könnyelmű életmódnak estek áldozatul, de ezt is az általános gazdasági körülményeknek tudták be. Így terjedt a deposszedálás félelme, és a védelmet a hitbizományban keresték. Ehhez járultak még egyéb körülmények. Társadalmi nézetek, osztály mozgalmak stb.« Nem lenne nehéz ezt a sorozatot még egyszer ilyen hosszúra nyújtani, de elegendőnek tartjuk ezt is.

A föld természete maga is az állandóságot követeli. Nem hiába nevezzük a földbirtokot ingatlan vagyonnak. Nemcsak magának a birtokosnak, hanem a környék lakosságának is érdekében áll, hogy az az ingatlan ne legyen könnyen megingatható. A vidék népe már számít a munkára, melyet neki az a föld nyújt, amelyet atyái dolgoztak s ez a munka, bár szerényen, elég az ő életének fenntartására. De az új földesúr rendszeren nagyobb jövedelmet akar kipróbálni a birtokból, nagyobb rebachra dologozik; megszokta, hogy pénzért 8-as, 10-es %-et kapjon, — annyit akar földje után is. Az adót az ő kedvéért sem szállítják lejjebb, a terménykereskedők az ő búzájáért sem adnak többet; intenzívebb gazdálkodást pedig, mint elődje folytatott, már nem lehet üzni, mert kiélné a földet, — ami állhat érdekében a bérlőnek, de nem a gazdának. Ottspóról tehát, ahol tud: leszállítja munkásai bérét. Ha pedig a vidék népe ily áron dolgozni nem akar, hozat szegényebb vidékekről olcsóbb munkásokat és kész a zendülés.

Azért adta Isten a földet az embernek, — »ut custodiret et operaretur illud,« »hogy őrizze és művelje azt,« — mondja az írás. Csak természetes dolog tehát, hogy az ember minden erejéből iparkodott az ezredévek folyamán védeni földjét. Védte az erdő vadjai ellen testi erejével és fegyverével, védte embertársaival szemben a jog alapján állva, kezében törvénnyel, ha kellett fegyverrel.

Sovány program.

Egy ügyvéd emberhez járult egy alkalommal egy ügyes-bajos ember. Előadta, hogy ő kilencz élő gyermeknek atyja. Aktívja kevés van, passívja annál több. Az ügyvéd azt mondta neki, majd gondolkozni fog ő, hogy hogyan lehetne adósságát kiegyenlitenie. Másnap, egy hét, hónap múlva újra eljött a megszorult ember, de az ő ügyvéde még mindig gondolko-

zott. Nagy idő múltán reményét veszítve lépett az ügyvéd irodájába a szegény ember, de az ügyvéd mosolygó arcza felvillanyozta. Odaadással csüggött az ügyvéd minden mozdulatán, aki cynikus rövidséggel ezt mondotta: Barátom! tudja mit? hosszas gondolkodás után arra a gondolatra jutottam, hogy fizesse ki az adósságát.

Ennek a szegény embernek a története jutott eszembe, mikor a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a középiskolai ifjuság milléniumi ünnepére vonatkozó rendeletét végig olvastam. Annyit gondolkodott közoktatási kormányunk a dolog felett, hogy alig vártuk már a végét. A nemzet minden rétege alkotott az alatt magának sokkal jobb, tartalmasabb, életre valóbb programot, tanügyi kormányunk pedig végezetül előnkbe állott s azt mondotta, amit az egyszeri ügyvéd, hogy hosszas gondolkodás után arra a gondolatra jutott, hogy iskolai ünnepélyt kell rendezni.

Ez a késedelmezés, ez az unalmas lavirozás eklatáns bizonyíték a mellett, hogy ennek a mi tanügyi kormányunknak nincs egy mákszemnyi nemzeti érzéke; mert milléniumi iskolai ünnepélyünk programjának megállapítása annak, kinek köpenye alatt magyar szív lakik, nem kerül egy pillanatnyi gondolkodásába se. De hát hála Istennek a középiskolai ünnepély programját már megkaptuk, a népiskolákéra pedig várhatunk még egy pár hónapig, hiszen ráérünk még . . .

Ez a körülmény, hogy a különböző foku iskolák ünnepi programjai nem egyidejűleg lettek kibocsátva, azt mutatja, hogy vallás- és közoktatásügyi kormányunk a siker egyik főgaranciáját — az egyöntetűséget immár szem elől tévesztette. Más időben lesz az elemi iskolák, más időben a középiskolák és más időben az ugyanazon rangú, de különböző jellegű nép- és középiskolák iskolai ünnepélye — s így egy városban lesz 10—20—30 iskolai ünnepély a fokozat és jelleg különbsége szerint, úgy, hogy ha május 8-án megkezdjük, az iskolai év bezártáig minden napra kijut egy-egy. Ezekre aztán meghívhatjuk az iskola fenntartókat, a hivatalos tanügyi közegeket, szülőket, egy-kettőre

itt valami van a dologban . . . De mégis — teszi utána kételkedve — mit keresne Juczi a Jani gyerekekkel? Hiszen holnap esketője, fényes esketője lesz! — — —

Aztán látszólag megnyugodva leül a ház-előtti lőczára és maga elé bámul. Ámde alig ül ott pár percig, sebes léptek nesze zavarja meg, a mire fel akar tekinteni, félig dühtől, félig fáradtságtól reszkető hangon kiált reá a czipra kovács, Juczi vőlegénye:

— Ipam uram, ipam uram! Az ég szerelmére jöjjön . . . szaladjunk . . . fussunk!

— Az Istenért! hová? merre? mi baj van? — Kérdi hirtelen és meglepetve az öreg Márton gazda.

— Jaj! Nem is tudja kelmed? Nem is tudja . . .

— Mit? Mit nem tudok, szólj, szerencsétlen. Sürgeti kíváncsian Márton gazda.

— Azt, hogy a Jani gyerek a négy szürkével megszökött.

— Megszökött?

— Ühüm! Látták, mint száguldott az ér felé a Nyiresnek.

— Jani? Kiáltja Szabó Márton.

— Az, az, meg a Juczi,

— Juczi is — ordítja magánkívül az apa.

— Juczi is! Juczi is bizony! — Kiabál

vissza a vőlegény s hol kalapját, hol ingujját igazítja. — Hanem az Isten áldja meg kelmedet, jöjjön már. Feri sógor már fogja a lovait, mire

a háza elé érünk, készen lesz, aztán kapitány-nyal, hajduval, lánczsal, puskával, megyünk

utánuk. Szabó Márton lábai nyárfalevélként remegnek, mellében iszonyu harc dühöng, arcza

lángokban ég s szemeiben harag cikázik.

— Menjünk, menjünk! — mondja aztán, s mint lábai engedik, úgy rohan sógora felé.

Pár pillanat múlva négy szekér áll utra készen és sebesen halad tova az országuton.

Az elsőben a városi kapitány, Szabó Márton és a czipra kovács, a többi háromban pedig egy-egy hajdu és a szomszédok egész se-rege ül, szörnyüködve a történeteken.

Porzik az út, szikráznak a patkók, s az üldözők mellei hullámanak az izgalomtól.

— Utol érjük-e? Kérdi az egyik.

— Nem hiszem, mondja a másik.

— Okvetlen, erősíti a harmadik.

És így tovább szorongatják egymást kérdéseikkel. A Nyiresen tul haladnak.

A holdsütötte sík vidék szabadon terül el szemeik előtt, de látni sehol sem látják a szökevények körvonalait.

Hirtelen lőnyerítés üti meg füleiket és a négy robogó szekér egyszerre áll meg s a rajta ülők lélekzetük visszafojtásával hallgatóznak.

A lőnyerítés újból hallik.

Szabó Márton esküt mer tenni, hogy az a Huszár nyerítése volt.

Lassan leszállnak hát a szekerekről s gyalog mennek azon irányba, honnan a nyerítés hangzott. Mikor a pusztai császárnál a fűzes sűrűjében több fekete alakot vesznek észre s midőn újból hallgatózni kezdtek, halk-zokogás jut hozzájuk.

Ekkor meg a Juczi hangját véli hallani az öreg gazda.

És nem csalódik. Amint közelebb érnek a sötét alakokban a szürkéket ismerik fel, azok előtt pedig a pázsiton véres arczzal a Jani gyereket és ráborulva a zokogó Juczit.

Szabó Márton dühösen rohan feléjük, míg a többiek körül fogják őket, nehogy újra megszökjének.

A szökevények elfogása nem nehéz. A Jani gyerek a sebes futtatásban a csárda előtti hidon lováról lebukott s fejét összezúzta, Juczi pedig erőltlen, hogy őt tovább vigye.

Elfoghatják hát. Juczit vissza is viszik apjához, a Jani gyereket pedig lánczra verve kísérik a város börtönébe. De nem sokáig van ott. A seb, mely fején tátong, halált hozó, s reggelre, mire Szabó Márton udvarában a Juci lakadalmára a násznép gyűlni kezd, már nincs is többé az élők sorában. Mikor pedig Juczi lakadalmán vigan szól a muzsika, s ugyancsak reng a ház a tánczról, ekkor szögeznek szegényre a gyalulatlan deszkakoporsó födelét.

A Juczi leány azonban Jani hü szerelméért, melyért életét áldozta, nem hálátlan. Maga mellé rendeli a cigányokat s mig körülé a tarkabarka vendégek vigan ugrándoznak, addig ő vig nóták mellett valamit a poharába önt s vőlegénye egészségére kocintva kiissza azt.

A vig nóta aztán foly tovább . . . tovább . . . de az utolsó ütemeket Juczi nem hallja már. Gondolataiban újból elszáll a messze piruló pipacs s illatos szikfűtől ékesített réti földekre, a sárguló kalászkok hullámainól övedezett tanyára, a forgó malomba, a bóni-kuthoz, el arra a borzalmas utra, melyen szerető Janija ölében száguldott . . . aztán lelke is szárnyra kél és száll . . . száll az is . . . oda . . . oda ahoz, aki ő érte nyugszik abban a gyalulatlan deszkakoporsóban, oda ahol — nem bán semmi — nem fáj semmi.

el is mennek, de minthogy azoknak egyéb teendőjük is van, mint sablonszerű iskolai deklamációkat hallgatni egy egész hónapon át, a többinek feléje se mennek, úgy hogy ezekre az iskolai ünnepélyekre vagy kötéllal kell fogni a közönséget, vagy teljesen néptelenek lesznek.

Szóval az egyöntetűség elmulasztása ez iskolai millenniumi ünnepeket egy nymbus nélküli robot munkává teszi, mint azt a jövő tapasztalatok fényesen demonstrálni fogják.

A terminus megállapítása, a május 8-a is elhibázott dolog. Véleményünk szerint sokkal czélszerűbb lett volna a jun.-8a, a nemzetnek királyával történt kibékülésének napja; igen a koronázás évfordulóját az uralkodóház iránti lojalitás demonstrálására a jövő ezredév vezérifjúságánál kihasználni igen találó alkalom lett volna.

A május 8-dika azt a benyomást teszi ránk, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a millenniumi napok számát tartalmazó urnába nyult és a terminus meghatározását minden motívum nélkül kizárólag a vak véletlenre bízta.

A tanügyi kormány által kontemplált millenniumi közép iskolai ünnepély programja két pontból áll: a hálaadó isteni tiszteletből és a nap jelentőségének egy tanár és tanuló részéről való méltatásából. Ehhez a programhoz, azt hisszük nem kell kommentár! Sovány sívár az és üres. Ezekben az iskolai ünnepélyekben a tanári testületeknek csak a vezetés, felügyelet terén engedhetünk tért s azokat egész terjedelmükben a középiskolai önképző körökre vőljük ruházhatni. Az ifjú lelkesedés csak akkor és úgy nyilatkozhatik meg, ha annak szabad tér és mozgás biztosított.

Azután az ugynevezett miniszteri programban nincsen semmi a mi e monumentális alkalmi ünnepélyt az ifjú elmére, szívre és kedélyre emlékeztetéssel tehetné. Fellobbanó szalmaláng lesz az egész, ha ugyan e mellett a program mellett a lelkesedés egyáltalán üres frázis nem marad.

Emlékeztetéssel tette volna a vallás- és közoktatásügyi miniszter ez ünnepet az által, ha előírja a millenniumi symbolumokat, azok leleplezését, ha alkalmi érmekeket veret és osztai ki a tanuló ifjúság között. Mily kevésbe került volna mindez és mégis mily maradandó erkölcsi tökélet biztosított volna a hazaszeretet szent érzelme terén? —

Mily üdvös lett volna a tanügyi kormány e rendeletével egyidejűleg ajánlani a középiskolák tanárainak és az azokat fentartó egyházi és világi közegeknek, hogy a magyar viselet visszahonosítása érdekében a maguk hatáskörében mindent megtenni iparkodjanak.

Azután szükséges lett volna a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, ismerve az egyes nemzetiségek fanatizmusát, e rendeletét az összes középiskolákra nézve kötelező hatállyal felruházni.

Mi hisszük és reméljük, hogy tanügyi vezérferfiainkban sokkal több a józan gondolkodás és hazafiság, mint tanügyi kormányunk jelenlegi iparminiszterében. Mi hisszük és reméljük, hogy ezt a nagyszerű alkalmat méltóan kifogják zsákmányolni a vezetésük alatt álló ifjúságnak a hazaszeretet terén való fanatizálására; hogy nem fogják beérni egy ily üres, sovány, semmit mondó programmal, mely méltatlan a nemzethez, tanfőfiaihoz és ifjúságához.

Ennek a programnak ki kell terjeszkednie legalább is a következőkre:

1. Nemzeti öltözetben (magyar ruha, ro-

gyott szárú csizma, pörge kalap, az egész 20—25 frtba kerül) való megjelenés.*

2. »Tedeum«-mal és e millennium jelentőségét tárgyazó beszéddel kapcsolatos ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet.

3. Hymnus.

4. A nap jelentőségének méltatása.

5. A nemzet egy ezredéves viszontagságainak compendiuma, dióhéjban megírva, felolvasva vagy előadva és nyomtatásban az összes jelenlevők között kiosztva.*

6. Éremkiosztás és a millenniumi symbolumok osztályonkénti leleplezése.

7. A város területén nyugvó hősök, vagy a történelem valamely nevezetesebb alakjának (a haza valamelyik szentjének, mert a mint a vallásnak, úgy a hazának is vannak szentjei) sírjához való kivonulás és lelkesítő beszéd.

8. Szózat,

Legalább ennyit kérünk és elvárunk valamennyi középiskolájától; mert annál, a mit a vallás- és közoktatási kormány előír, jobb a semmi. ○

* Az e pont alatt elmondottakkal nem érthet egyet a szerkesztőség.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Március 3.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő, Lukács László. Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a beérkezett irományokat.

Következik a napirend:

a kereskedelemügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása és záróbeszéd.

Molnár Józsiás: Volt alkalma gyakran érintkezni bécsi nagyobb kereskedők- és gyárosokkal, akik sokkal jobban ismerik a mi gazdasági helyzetünket, mint kormányunk tagjai, s azért nekünk, akik nem ismerjük a saját magunk viszonyait, alaposan és minden tartózkodás nélkül kell foglalkoznunk a dolgokkal.

Az a néhány malom, melynek az ország kárára meg van engedve idegen búzát behozni, igen nagy mértékben oly szabadon hozzák be a búzát, mintha Bulgáriával, Szerbiával stb. is közös vámterületünk volna.

A kormány javaslatánál sokkal jobbnak találja az Apponyi hat. javaslatát s a maga részéről azt is elfogadja.

Bizonyítgatta, hogy a közös vámterület tönkre teszi közgazdaságunkat, s újabb adatokkal támogatta Kossuth Ferencz azon állítását, hogy 30 év alatt mily sok milliót veszítettünk, amit az önálló vámterület mellett a saját magunk javára irhattunk volna fel.

A magyar malmok által vámterületünkön kívül eső országokból behozott búzával sok visszaélés történik, s azt külföldön mint magyar lisztet hozzák forgalomba, a valódi magyar liszt kárára, miért is szükségesnek tartja, hogy az olyan liszt, mely külföldi búzából öröltetett, úgy az ország területén, mint a külföldön az idegen származás megjelölésével bocsáttassék áruba. Elfogadásra ajánlja hat. javaslatát.

A szavazás.

Elnök: Először magára a tételre teszi föl a kérdést, azután a hat. javaslatokra azon sorrendben, amint azok beadattak.

Papp Elek: Határozati javaslatát visszavonja.

Makkfalvy Géza: Arra kéri a házat, hogy Kossuth Ferencz indítványánál, annak 2 pontjára külön-külön kéri elrendelni a szavazást.

A ház Kossuth Ferencz és Molnár József hat. javaslatát nem fogadja el.

Elnök: Következik a szavazás Apponyi Al-

bert gróf hat. javaslatára. A kik elfogadják, álljanak fel. (Megtörténik. Felkiáltások: Többség! Kisebbség! Ellenpróbát kérünk! Hosszantartó zaj.)

Elnök: Ellenpróbának akkor van helye, ha kétely merül fel a többség iránt. (Nagy zaj. Felkiáltások: Ellenpróbát kérünk!)

Kun Miklós: A házszabályokhoz kívánok szólni.

Elnök: Kun Miklóst rendre utasítja, mert zavarja a tanácskozást. (Fölkiáltások: Ahhoz nincs joga! Ellenpróbát kérünk!)

Elnök: A hat. kimondta, azt nem változtathatja meg, de ha a képviselő urak arról akarnak meggyőződni... (Óriási zaj. Ellenpróbát kérünk! Az elnök ne erőszakoskodjék!)

Polónyi Géza: A házszabályokhoz kíván szólni.

Elnök: Polónyit rendre utasítja. (Óriási zaj a bal és szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Nem fogadom el. A házszabályokhoz kívánok szólni, mert az elnök kijelentette, hogy a határozatot kimondta, azon változtatni nem lehet, de ha meg akarnak győződni az ő eljárásának helyességéről, elrendeli a szavazást. A ház méltóságával ellenkezik, hogy egy határozat kimondása után elnöki tetszésre szavazzanak. Apponyi javaslatánál ellenpróbát kértek, az elnök nem adta azt meg, hanem erőszakosan kimondta a határozatot. Ez ellen tiltakozik.

Lukács Gyula: Rendre kell utasítani az elnököt!

Elnök: A házszabályok szerint járt el. Abban pedig semmi sincs, hogy a ház megnyugtatására... (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon. Fölkiáltások: Nem áll!) akarta elrendelni azután az ellenpróbát.

Madarász József: Annak megítélése, hogy kétes-e az eredmény, nem az elnök megítélése alá tartozik, s az elnök, ha kívánják, az ellenpróbát tartozik elrendelni.

Horváth Gyula: Az elnök betartotta a házszabályokat s kéri a házat, hogy a szerint mérlegelje az elnök eljárását.

Elnök: Gróf Zichy Jenőt rendreutasítom.

Zichy Jenő gr.: A házszabályokat magyarázza. A rendreutasítást illetőleg megjegyzi, hogy nem szólt közbe, csak arra figyelmeztette Horváth Gyulát, hogy most nem a Kossuth Ferencz, hanem az Apponyi hat. javaslatáról szól.

Elnök: Konstatálja, hogy a ház többsége Apponyi hat. javaslatát elvetette.

Elnök: Következik Molnár Józsiás határozati javaslata. Akik elfogadják, álljanak föl. (Megtörténik. Fölkiáltások: Többség! Nézzünk ellenpróbát!)

Elnök: Azt hiszi, hogy a többség annyira kétségtelen, hogy ellenpróbát komolyan nem lehet kérni. (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Szentiványi Árpád: Azt hiszi, hogy a kormánypárton is vannak olyanok, kik Molnár hat. javaslatát elfogadják.

Lukács Gyula: Igazat ad az elnöknek, mikor meg nem kérdezte a kormánypárttól, hogy elfogadja-e a javaslatot. Szentiványi nagyon téved, ha azt hiszi, hogy oda át ilyen emberek is akadnak. Ő maga meg van győződve arról, hogy az sohasem fog megtörténni. (Nagy derűtség.)

A házszabályokhoz szólnak még Szederkényi Nándor, Szalay Károly és Vajay István, akik a jövőre való tekintettel kéri az elnököt, hogy tartsa be a házszabályokat.

Ivánka Oszkár: Szintén a házszabályok betartását kéri az elnöktől, épen a ház méltósága érdekében. S engedje meg az elnök, hogy csodálkozását fejezze ki afölött, hogy akkor, midőn már a határozatot kimondotta, a házszabályok ellenére mégis akárcsak a czirkuszban a szürkéket, mintegy hoch! kiáltásra felállította. (Nagy kacagás.)

Elnök: E kifejezésért Ivánkát rendreutasítja és kijelenti, hogy alkalmat kíván adni a képviselőháznak arra, hogy a házszabályok értelmezésére nézve nyilatkozzanak. Most azonban nyugodjanak meg a megtörténtekben. (Helyeslés jobbról.)

A ház elveti Molnár Józsiásnak mindkét hat. javaslatát.

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után következik a napirend második pontja az indemnitásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Láng Lajos előadó: Röviden elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, hogy az államháztartás menetében fennakadás ne történjék.

Szalay Károly: Az indemnitás meg vagy meg nem szavazását bizalmi kérdésnek tekintli. Nincs bizalommal a kormány iránt s miután igazat ad Lukács Gyulának abban, hogy arra eset nem lesz, hogy a kormánypart el ne fogadjon mindent, amit a kormány nyújt be, ő mégis abban a reményben, hogy az ellenzék ez meg nem rendíti, a maga és pártja nevében a javaslatot elveti. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Végül Lukács Gyula és Kolozsváry Kis István beszéltek még a törvényjavaslat ellen. A tárgyalást holnap folytatják.

TÁJÉKOZTATO.

- Márczius 4. A nagyváradai szépitési egyesület választmányának ülése délután 5 órakor.
- 5. Közigazgatási gyűlés a városházán d. u. 3 órakor.
 - 5. Nyilvános árverés a város tulajdonát képező házakra és telkekre d. e. 10 és d. u. 3 órakor.
 - 8. A nagyváradai takarékpénztár 49-ik évi közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - 8. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása.
 - 11. Hoffer Géza sajtópöre.
 - 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 - 15. Rabsegélyző egyesület közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **A pápa koronázásának évfordulója.** Tegnap volt XIII. Leo pápa nyolcvanhatodik születésnapja és pápai uralkodásának tizennyolczadik évfordulója. A pápa a trónteremben a bibornokokat és főpapokat fogadta, a kiknek nevében a biborosi kollegium doyenje üdvözölte a pápát a főpásztori szék elfoglalásának évfordulója alkalmából. A pápa válaszában azt mondta, hogy habár a főpásztorok hosszú fáradozásai alkalmasak arra, hogy az örök nyugalom utáni vágyat keltsék fel benne, mégis folytatni akarja művét, ha Isten tiszteletének és az egyház érdekeinek szolgálhat. A pápa emlékeztetett a katolikus hierarchiának a koptok közt való helyreállítására és bejelentette, hogy az ismét felállított hermopolisi és thebai székekbe püspököket fog kinevezni. A pápa ezzel kapcsolatban azon reményének adott kifejezést, hogy Isten segítségével a katolikus egység nemsokára meg fog valósulni. A szent atya hozzátette: »Szerencsétlenségre gyászt hozott ránk annak sajnálatraméltó aktusa, a ki az evangélium szavait elfelejtve, a maga lelkéért feláldozta a saját és fia lelkét, a mennyiben a világi politikai okokat elébe helyezte a keresztény méltóságnak és a keresztény lelkiismeretnek. Vajha — folytatá a pápa — az Isten az eltévedteket felvilágosítaná és nem engedné meg, hogy a szomorú példa birodalma békés terjesztésére irányuló működésünket megzavarja. A pápa beszéde végén a szent kollegiumnak minden jót kívánt. A szent atya kitűnő egészségben van.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága holnap, esütörtökön délután 3 órakor ülést tart a városház nagytermében.

* **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter Biszterczky Elemér nagyváradai kir. törvényszéki aljegyzőt a nagyváradai kir. törvényszékhez jegyzővé, Polgár Béla vaáli kir. járásbírói aljegyzőt a nagyváradai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

* **Udvari gyász.** A hivatalos lap tegnapi száma Albrecht Salvator főherceg halála alkalmából kiadott legfelsőbb rendeletet hozza. A szövegről következő: Legfelsőbb rendeletre néhai Albrecht Salvator főherceg ő császári és királyi fenségéért az udvari gyász szer-

dától, 1896. márczius hó 4-től fogva 12 napon át viselendő, a következő változással: az első hat napon, márczius 4-től bezárólag márczius 9-ig a mély gyász, a további hat napon, márczius 10-től bezárólag márczius 15-ig a kisebb gyász.

* **Viczinálisok a megyében.** A kereskedelemügyi miniszter tegnap két engedélyokmányt küldött le Biharvármegyéhez kézbesítés végett. Klobusiczky Béla monospetri nagybirtokosnak, aki a margitta-szilágysomlyói helyi érdekű vasut engedélyesesse, — a miniszter újabbban a bihari vasutak paptamási-i állomásától Jákó-Hodós, Szalárd, Fegyvernek, Szankó, Csohaj, Csalános, Sárszeg, Poklostelek, Vámos-Láz, Micske, Szt.-Lázár, Királyi, Tóti, Bozsaly, Cséhtelek, Bisztrafalva, Pappfalva, Almaszeg községek érintésével Bodonosig, — továbbá ezen fővonalból Sárszegnél való elágazással egyfelől Alsó és Felső-Dernáig, másfelől Csujafalva Nadántelek, Hagymádfalva, Kistótfalu, Tataros, Bogdán-Sóvárhegy és Czigányfalva érintésével Kövesdíg vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekű vasutra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta, — Gróf Kornis Károly szerepi nagybirtokosnak pedig a békésmegyei helyi érdekű vasut F.-Gyarmat állomásától Nagybagom, Udvari, Szerep, Hosszuhát pusztá és a rákos-tanya irányában Püspök-Ladányig építendő helyi érdekű vasutra adott előmunkálati engedélyt.

* **Lesz sertésvásár Nagyváradon.** A nagyváradai országos vásár márczius hó 13—17. napokon tartatik meg. A gyulai nagyvásárról a napokban eltiltották a sertésfelhajtást, miért sokan azt hitték, hogy a nagyváradai országos vásárra sem lesz szabad a sertés felhajtás. Tegnap már Bács-, Baranya- és a velünk szomszédos megyékből is több helyről érkeztek a városgazdához és a kapitányi hivatalhoz kérdezősködések. Ez idő szerint semmi akadály nincs, a miért a sertés felhajtás betiltásának szüksége forogna fenn, s így a sertésvásár meg lesz tartva Nagyváradon márczius 13-án.

* **A vaskapu megnyitása.** Tegnap megtették az utolsó robbantást a vaskapunál. Az ujonnan épült csatorna, mely a szerb oldalon készült, elkerüli az összes szirteket, melyek a vaskapun való hajózást eddig megnehezítették. A csatornán a legmélyebb vizállás mellett a legnagyobb hajók is áthaladhatnak, szélessége 80 méter. A csatornát a Duna medrétől csak egy gát védte már, melyet felrobbantottak úgy, hogy a víz egészen szabadon beléje ömlött. Elkészült tehát azon nagy munka, melyet ez előtt öt és fél évvel kezdtek meg. A csatorna ünnepélyes megnyitása szeptember 27-én lesz.

* **Márczius 15-ének megünneplése.** A nagyváradai 48-as függetlenségi pártnak, mely évenként megszokta ünnepelni márczius idusát, a magyar szabadság ébredésének évfordulóját, egyik legközelebbi értekezletén fölmerült az eszme, hogy a magyar nemzet ezredéves évfordulója alkalmából Nagyvárad város polgársága pártkülönbség nélkül nagyszabású ünnepélyvel üljön meg márczius 15-ikét. A terv kivételével megbízott három tagu bizottság felkereste a város irányadó férfait s felkérte a pártolásra. Hlatky Endre mint a város polgára örömmel fogadta az eszmét s megígérte, hogy a szabadelvű párt választmánya elé terjeszti a kérelmet s egész befolyását felhasználja, hogy a szabadelvű párt magáévá tegye a dologot. Tegnap délután tartotta meg a szabadelvű párt e tárgyban értekezletét a Széchényi szállodában, melyen a párt tagjai tömegesen vettek részt. Hlatky Endre elnök melegen üdvözölte az eszmét, hogy a nemzet ünnepén nem szét szakadozva pártok szerint, hanem egyértelmű lelkesedéssel vegyenek részt a márczius 15-ének megünneplésében. Ohaját fejezi ki, hogy ne csak most, de ezután minden évben ilyen egyértelmű lelkesedéssel tartsák meg a márczius idusát. A párt kebeléből egy nagy bizottságot

küldtek ki az ünnepély részleteinek megállapítására. A nagy bizottságba a 48-as párt ugyanannyi tagot választ. Az ünnepélyen alkalmi költemények, hazafias szónókatok lesznek. — Tervben volt, hogy a jogász ifjúságot is bevonják az ünnepélybe, azonban a jogászság, mint más évben, külön tartja meg márczius 15-ének ünnepét. — A budapesti egyetemi ifjúság márczius 15-iki matináján a vigadóban gr. Apponyi Albert tartja az ünnepi beszédet. A matinén az egyetemi ifjúság már teljes számmal magyar ruhában fog megjelenni. Az ifjúság az ünnepélyre meghívta a kultuszminisztert is. — Itt megemlítjük, hogy a budapesti egyetemi ifjúság ma küldte szét a vidéki főiskoláknak a felszólítást, hogy csatlakozzanak a magyar viselkedés ügyében megindított mozgalomhoz. A felszólítás egyúttal azt is mondja, hogy igyekezzenek a főiskolák oda hatni, hogy a magyar ruhából, diákegyenruhát csináljanak s az ifjúság minden ünnepies alkalommal magyar ruhában jelenjen meg.

* **A Körözs rejtelméi.** Tavaszodik az idő, a szegényeknek is könnyebb lesz a megélhetésük és mégis párosával huzzák ki őket a Körözsből, a hova a nyomoruság elől menekültek. Tegnap a Városliget mellett és a fa-telepnél fogtak ki két asszonyt a vízből. Az első még élt, beszállították a kórházba, hol már jobban is van, a másikat a bonczházba vitték, mert már meg volt halva.

* **Edison legújabb találmánya.** A menloparki bölcset, Edisont, a véletlen olyan találmányokra vezette, a melyek ha bevalnak, ipari téren nagy átalakulásokat fognak előidézni. Az alumíniumról van szó, arról a fémről, a melyet puhasága folytán nem lehetett gépek és szerszámok készítésére felhasználni. Edison olyan eljárást talált fel, a melynek segítségével sikerült az alumíniumot megkeményíteni. Röntgen-féle X-sugarakkal experimentálva ugyanis Edison alumíniumból készült elektródokat alkalmazott, a melyek 250.000 volt erejű villamos áramnak voltak kitéve. Edison csodálkozva tapasztalta, hogy a villamos áram hatása alatt az alumínium annyira megkeményedett mint az acél, a nélkül, hogy az alumínium súlya megváltozott volna. Edison nagyszerű laboratóriumából egyúttal az a hír is érkezik, hogy az X-sugarak segítségével végre sikerül neki a képek, fotografiák stb. telegrafálása, a mi szintén meglehetősen régi probléma. Miután azonban Edison reklám dolgában vetekedik a boldogult Barnummal, a menloparki híreket úgy az alumíniumra, mint a telephotographiára vonatkozólag óvatosan kell fogadni, mert végül kishülhet még az is, hogy a történet valamely alumínium-gyár javára és üdvére látott napvilágot.

* **Fürdői hírek.** A szent László (Püspök) gyógyfürdő bérleti joga 15 évre Cegléd Sándor a Zöldfa szálloda jó hírnevű bérlőjére ruháztatott át, ki az évad közeledtével a fürdő szállodák összes szobáinak renoválási munkáját s ujonnan butorozását megkezdte. Az étterem vezetését Kovács László több budapesti elsőrendű szállodákban volt főszakács vezetésére bizta, az italokat hírneves pincéjéből fogja kiszolgáltatni; főtörekvése, hogy a fürdővendégek minden kényelme biztosítottak, s a várossal könnyebb közlekedés végett távbeszélő állomás rendeztetik be. — A fürdő az ezredéves kiállításán gazdag tárgysorozattal vesz részt.

* **A közoktatási tanácsból.** Az országos közoktatási tanácsához szükséges kinevezések rövid idő alatt megtörténnek. Egy alelnököt, 12 előadó tanácsost, 1 titkárt s 30 tagot neveznek ki. Az alelnököt a király, a többi a vallás- és közoktatási miniszter nevezi ki. Az alelnök hír szerint Beöthy Zsolt egyetemi tanár lesz.

* **A szolgabírói hivatal helyisége.** A központi főszolgabírói hivatal májusban helyiséget cserél. Mint halljuk Nagy-Fürdő-utcán, az új gyógyszerár épületében május hó 1-től csinos,

alkalmas hivatali helyisége lesz a főszolgabíró-ságnak. Bérczy Imre főszolgabíró szintén oda fog költözni.

* **Röntgenporczió.** Egyik vendéglőben veszedelmes viccet csináltak. — Valamelyik vendég ugyanis a neki hozott pecsenyét visszaautasította.

— Hisz ez valóságos Röntgenporczió! — kiáltott fel.

A pinczér ámuló tekintetere megmagyarázta:

— Csupa csont, semmi hús!

* **Egy mészáros panassza.** Egy idő óta mindennapos vendége volt egy tisztességes külsejű asszony. A legszebb husból választott, abból vett mindig. De mialatt a mészáros kereste a húst, a melyet az asszony mutatott, rendesen eltűnt az asztalról egy pár darab. Tegnap azután megakart győződni, hogy alapos-e a gyanúja és odatett az asszony elé egy szép darab húst, míg ő az állványon keresgélt. Mire visszafordult, a puldra tett hús nem volt sehol. A mészáros maga restelte legjobban a dolgot, de azért utána ment az asszonynak és fel-emelte a nagykendőt, melybe be volt burkolva. Csakugyan ott találta az asszony hóna alatt az eltűnt hús darabot. A mészáros elvette a nagykendőt és feljelentette az esetet a rendőrségnél, de az asszony nevét nem akarja nyilvánosságra hozni.

* **Pezsgőző cselédek.** Megkivánták a »kis-asszonyoktól« a mulatozást, nem elégitette ki őket a tűzoltó bál és a cigánybál, mulatni akartak nekik is egyszer igazában. Sok féle módja van a mulatásnak, többnyire sok pénzbe kerül, az pedig nekik kevés van. Azért mégis mulatni akartak, még pedig urasan. A gazdájuk pinczéjében sok a pezsgő onnan ellátták magukat itallal, az élés kamarából pedig hideg süttekkel. Aztán hozzá fogtak a mulatáshoz ketten: a szakácsné, meg a cseléd. A házban napirenden van a vig élet, senkinek sem tűnt fel, hogy egyszer a konyha is hangos, de az üres pezsgős üvegek elárulták a mulatókat. Perle Anna és Cséki Mari most pihennek a jó mód után a rendőség zárkájában, a pezsgős üvegek pedig ott állnak üresen a rendőrbiztos szobájában, mint néma vádolói a hűtlen cselédeknek.

* **A közkórház betegforgalma.** Biharmegye közkórházában az elmúlt február hó folyamán igen nagy volt a betegforgalom. Január hóról marad 161 fi, 143 nő, összesen 304 beteg; február hónapban felvettek 134 férfit, 125 nőt, összesen 259 beteget, tehát február hó folyamán ápoltak 295 fi, 268 nő, összesen 563 beteget. Ezek után elboacsátatott gyógyulva 115 fi, 66 nő, javulva 22 fi, 27 nő. Meghalt 7 fi, 6 nő. Összesen fogyaték 154 fi, 105 nő, összesen 259. Maradt márczius hóra 141 fi, 163 nő, összesen 304 beteg. Az ápolási napok száma 8553 volt.

* **A velencei kőgát.** A Körözs folyó rakoncátlankodása miatt V.-Velenczén kőgátat építettek, hogy megvédjék a partot a pusztítástól. Az olasz oldali partbirtokos: Miskolczy Barnabás kir. közjegyző az építés ellen felszólt, azonban a tanács a felszólalást nem vette figyelembe, miért is tegnap terjedelmes felebevezést adott be a közigazgatási bizottsághoz, melyben kifogásolja, hogy a kőgát az eredeti tervtől eltérőleg, megnagyobbítva lett kiépítve. Kéri a kőgát széthányását. A holnapi közigazgatási ülés tárgyalja a felebevezést.

* **A difteria-szerum.** A belügyminiszter rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, a melyben felszólítja őket, hogy az orvosok a szerummal történt oltásokról jelentést tegyenek s egyszersmind intézkedik, hogy a szerum jutányos áron állandóan készletben legyen. Végül közli azon rendszabályokat, amelyek megakadályozzák, hogy romlott oltó-anyag ne kerüljön használatba.

* **Pulszky Károly ügye.** Pulszky Károly ügyében Balonyi Imre vizsgálóbíró ma délelőtt kihallgatta Ráth György nyug. kir. táblai tanácselnököt, dr. Plósz Pál egyetemi tanárt és Gara Illést, a kik az utóbbi időben Olaszországból való hazajövele óta sűrűn érintkeztek Pulszky-

val. Mindhárom tanu azt vallotta, hogy Pulszky folyton ideges és izgatott s majdnem beszámíthatlan állapotban volt. A vizsgálóbíró holnapra és holnaputánra is több tanut idézett be.

* **Megtagadott államkölesön.** Friedländer Herman nagyváradai divatáru kereskedő egy nagyobb szabású szalmakalap gyárat akart Nagyváradon felállítani s e czélra 20 ezer frt kamat nélküli kölcsönt kért a kormánytól. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara pártoló vélemény kíséretében küldte fel a kérvényt a kereskedelmi miniszterhez. Mint értesülünk, a miniszter a kérelmet elutasította, mivel a kért kölcsön fedezésére alappal nem rendelkezik.

* **Köti felé.** A vasut bánatosan katytyog a vágányokon, mignem egyszerre a nyílt pályán megáll. Az utasok türelmetlenkednek s egy kiszól közülök:

— Hallja, miért áll meg a vonat?

— Mindjárt megyünk kérem tovább, adta meg a felvilágosítást a vonatvezető — csak egy kis baj van. Valamely kölyök az utolsó kocsit odakötötte egy telegráfkaróhoz.

* **Elveszett.** A posta palotától a jogakadémiaig elveszett egy kis kerek bőrtárcza, melyben nagyobb pénzösszeg volt. A megtaláló sziveskedjék szerkesztőségünkbe vagy a rendőséghez elhozni.

Bolond álom.

Szép csillagos idő volt; ragyogtak azok a szépen fénylő, ismeretlen égtestek a mindenség méretetlenségében. Apponyi Albert gróf egy jól megfogalmazott oráció elszavalása után kiment a kertbe egy háromlábú instrumentummal (még azt hittem először, hogy garzon ember lévén, talán kendert tilolni megy valahová) az instrumentumot fölállította a krumpisverem tetejére (nyilván azért, hogy — közelebb legyen az éghez) és ráerősített valami olyan ágyuféléhez hasonló szerszámmal; (korlátolt néppárti eszettel azt hittem, hogy löni akar, noha egy felígagyott kálvinista-varjunál, mely a kopasz nyárfa tetején didergett, más élő állatot nem láttam) a szerszámmal felállította egy kis háromlábú székre, alája ült és nézett hosszasan föl a fénylő csillagok közé. De csak vártam, vártam, hogy ugyan mit keres a csillagok között? Azonban eszembe jutott, mikép utóbbi időben asztronómiaira adván magát: bizonyosan a »Treuga Dei«-t, a Bánffy báró mentő csillagát keresi... Hát csak hadd keresse — gondolám — és elhatározta velem a tífzokos kutya hideg, hogy jó lesz bemenni a kályhába egy dücsköt tenni, aztán lefeküdni aludni.

Mielőtt azonban ezen okos (talán egyedüli?) elhatározásomat tett követte volna, még egyszer szemügyre vettem a szemes grófot: vajjon nem fagyott-e meg? mert a nyakát olyan mereven tartotta, mint a gunár.

És uramfia! mit láttam?...

Egy kopaszfejű ember, fején egy fekete hálósipakkal, ami úgy tűnt fel nekem, mint a glóbuszra szokták rápingálni a tudósok a — sötét Afrikát, a paprika hazáját.

Hát ez ugyan ki lehet? — tündém — nem a híres Röntgen, aki azért jött ide, hogy lefotografálja Apponyi gróf belső részét oly czélből, hogy a liberális párt megtudhassa: hány beszéd van még benne? és hogy elég lehet-e a készlet az országgyűlés berekesztéséig? mert ha igen: más övintézkedések megtételére nincsen semmi szükség. Addig míg ő a retorika gyöngyeit önti magából, mint a margitszigeti ártézikut a vizet, addig a szabad-
elvűpárt nyugodtan bóbiskolhat a hatalom trójai lovában nemesak, de azok, akik kiestek belőle mikor a viczinálisokon hordták őket össze, azok is — visszamehetnek. Meg azok is, akiket a szerencsétlen paralisz progressziva baleset ért: azok is kifürdik ezt az ostoba betegséget és visszamehetnek Trójába — a lóba.

De nem úgy ám hej nyájas és nyugtalan olvasó!

Nem az öreg Röntgen volt ám, akit én láttam. Röntgen csak kismiska ahoz; olyan mint például Tojás Dániel Szilassy Zoltánhoz, vagy egy vadpap (anyakönyvvezető) Hock Jánoshoz.

Tudják ki volt? Ugy-e nem tudják. Ilat az senkisémet volt más kérem mint Bánffy Dezső báró a miniszterelnök; fekete frakkban, sárga lajbliban és egy szűk pepitanadrágban.

Mit akarhat ez az ember? tündémtem magamban és láttam, hogy valami olyan fehervári bieska-félén, mit a kezében tartott, megvillant a fényes hold sugára; és uramfia! mit láttam? kivágta a csillagok hazájában magát otffeledett nemes grófnak a tógájából a legutolsó, legnagyobb beszédjét, melyben bebizonyította már előre: hogy a »Treuga Dei« nem is csillag, hanem csak egy meteor kődarab, mit a liberális ravaszság csak azért dobott a légűrbe, hogy a gróf nagy tudományával ezen fénylő semmin elmerengjen, ők meg az alatt fölbeszültessek a Pulszky Károly képeit úgy, hogy az áruk-ból nemesak az ország állítólagos kára megtérüljön, hanem még in recognicionem ártatlanság, Károly urnak is maradjon annyi, amennyi egy ostoba paralisz progresszivanál csakugyan többet ér.

Hát mikor én a báró operációját megláttam, vesd el magadat Tűzök! rohantam a nemes gróf segélyére, de — egy ostoba kiürült krumpis verembe belezuhantam és — kitörött a nyakam és fölbredtem és fáj még most is úgy, t. i. a nyakam, hogy Apponyi Albert gróf remekségben a Czi-czeróval versenyző kenetteljes beszédjeit, — ami ken pedig vagy husz év óta, annyi áhitattal függöttem, mint az igazhívő muzulmán Allahon; — többé nem olvashatom. No de nyomban megvizsgáltam magamat, miszerint beszélni fog a nemes gróf még akkor is, mikor már nem fog fájni az én vastag nyakam.

Tűzök!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e., 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

— **Szlavianszky-féle hangverseny.** Tegnap ismét alkalma volt a váradi közönségnek gyönyörködni a Szlavianszky daltársulatának előadásában. Akik évekkal ezelőtt hallották, azok előtt ugysis felejthetetlen emlékeztető e daltársulat szereplése. Akkor lelkesedve irtak róla a hazai lapok. És méltán. A precíz előadás, a leheletszerű pianissimók, a fenomenális bassus énekes, na meg a szép Nadina kellemes éneke, mind olyan tényezők, melyek a tegnapi előadáson jelenvolt szépszámu distinguált közönség felzúgó tapsait indokoltá tették. Különösen szép volt a két templomi kar (a capella) mely tiszta polyphonikus szerkezete

s erős nemzeti jellege által méltán keltett fel-
tűnést. Végezetül elénekelték a Rákóczy-indu-
lót, a mely természetesen óriási hatást keltett.
A művészi élvezetben gazdag este után egy
kérdés merül fel lelkemben: miért nincs ne-
künk egy ily daltársulatunk, mely körútjában
díszösöget hozna a magyar zenére. sz. g.

Igazságszolgáltatás.

Elmaradt sajtópör. Iván József sajtó-
pert indított egy hírlapi közlemény miatt Vo-
niga Dávid volt szerkesztő ellen. A tárgyalás
a nagyváradi sajtóbírósg csütörtökre, már-
cius hó 5 ére tűzte ki. Azonban a sajtótár-
gyalást ez alkalommal nem fogják megtartani,
mert a bevádolt által beadott semmisségi pa-
nasznak a bíróság helyet adott s ennek alap-
ján a tárgyalás megtartását felfüggesztette.

Ezredéves kiállítás.

A kiállítás népkonyhaja. Érdekes ülés
volt a napokban a kiállítás igazgatósági épü-
letében. Az ülésre vagy harmincz magán fogat
és fiákker hozta ki a főváros legelőkelőbb kö-
reiből az emberbaráti működésekről ismert höl-
gyeket, akik azért gyűltek össze, hogy a kiállít-
ás idején tömegesen felránduló földmivesek,
iparosok, munkások olesó és jó ellátásáról gon-
doskodjanak. A hölgyek akiket az igazgató üd-
vözölt és fogadott, az ülésben kimondották,
hogy a kiállítás idejére vezetnek és tartanak
egy olyan nagy népkonyhát, amelyben minden
nap délben és este legalább k ö t e z e r e m -
b e r ebédelhet és vacsorázhat. A népkonyhát,
amely mellett lakás-barakkok is lesznek, a viz-
torony tőszomszédságában építik. A konyhát
magát ötven négyzetméter területen építik, 4
nagy katlannal és két hatalmas tűzhelyvel.
Ezen kívül lesz a konyha mellett két szakácsné
számára 1 szoba, hat konyha leányok 2 szo-
bája. 1 szoba a gondnoknő számára és egy
nagy éléskamara, alatta pinczével. A népkonyha
étkezője nagy fűdött helyiség lesz. Ebédre le-
vest, húst, főzeléket és kenyeret adnak az ét-
kezőknek, vacsorára főzeléket kolbászszal. Pé-
nzért nem adnak majd eledelt, csak is az igaz-
gatóság által kibocsátott szelvényekért. A nép-
konyha vezetését nem egyesületekre bízták, ha-
nem a megjelent hölgyek »Millennárius
népkonyha hölgy bizottsága«
nevében állandó bizottsággá alakultak, s maguk
vállalták el a népkonyha szervezését, vezet-
ését és felügyeletét. Ezután a bizottság a követ-
kezőképen alakult meg: Elnök: Hieronim
Károlyné, alelnökök: Kanser Jakabné,
Bischitz Dávidné, Tirschl-né. Gondnokok:
Özv. Herich Károlyné, Dr. Neumann Árminné,
Fleischl Samuné, Láng Ernőné. Bizottsági
tagok: Gárdonyi Neumann Frigyesné, Hesz
Árminné, Dr. Reich Miklósné, Heidelberg Mór-
né, Belieskó Bénin szül.: Pejácsevich grófnő, Weisz
Manfredné, Deutsch Antalné, Schvarz Felixné,
Havass Károlyné, Domonyi Brüll Anna, Lord
Lajosné, Vészi Józsefné, Dr. Eberné, Tanczer
Miklósné, Osztoics Miklósné, Pergel Mária, Özv.
Hesz Antalné, Özv. Rupp Jánosné.

A kiállítási bérletjegyek. Az ezredéves
kiállítás jegyirodája már megkezdte a kiállít-
ási bérletjegyek kiadását, melyekre már is tö-
megesen érkeznek az előjegyzések és megren-
delések. Az állami és közhivatalnokok, valamint
a tényleges szolgálatban lévő tiszték mérsékelt
áron kapják a bérletjegyeket. Mivel azonban
sok bajjal és nehézséggel járna a hivatali mi-
nőségnek személyes igazolása, s viszszaélések
alig volnának elkerülhetők, a jegyiroda minden
hivatalhoz és parancsnoksághoz előjegyzési illető-
leg előfizetési ivatek küld, amelyet az illető
hivatal vagy parancsnokság aláírásával külden-
nek majd vissza a jegyirodába: (Gizella-tér és
Vigadó utca sarkán, Haas-palota I. emelet)
amely azután a kiállított jegyeket ismét a hi-
vatalhoz vagy parancsnoksághoz küldi. — Az
alkalmazottak bérletjegye, mely tizfor-
rintba kerül, némi félreértésekre adott alkalmat.
Ezért a jegyiroda tudatja az érdekeltek-
kel, hogy alkalmazottnak csak is a családnál
lakó alkalmazottakat tekint, pl. a nevelőt, ne-
velőnőt stb.

Felolvasások a millenniumról. Az ezred-
éves kiállítás igazgatóságának kezdeményezésére
az utóbbi időben mind gyakrabban tartanak a
külföldön felolvasásokat, előadásokat Magyaror-
szág ezredéves ünnepéről és a nagy nemzeti
kiállítás készülődéseiről. Eddig legfőképen New-
Yorkban, Londonban és Párisban voltak ilyen
felolvasások, amelyekről annak idején a lapok
is megemlékeztek. Most Bécsre is kiterjesztették
ezeket a felolvasásokat. A minap Herman Ottó
tartott nagy tetszéssel fogadott előadást a bécsi
néprajzi társaságban. Most márczius 5-én ismét
nagyérdeklő felolvasás lesz a bécsi Geografische
Gesellschaft-ban. Kitűnő tudósunk Vámbéry Ár-
min tartott felolvasást Die Abkunft der Ma-
gyaren címmel. A jövő hónap derekán Wartha
Vince műegyetemi tanár folytatja a felolvasó
ciklust a bécsi műipar muzeumban a hol ő
magyar agyag- és üvegyipar fejlődéséről tarta elő-
adást.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidreg L. után Dr. Margitai. 25

Igy hívták aztán meg ugyszólván »a tiz-
zenkettedik órában« s a legingerültebb
hangulatban jelent meg. Miután Browningot üd-
vözölte Kattenstädthez fordult, kezét nyujtva
feléje, de az úgy tett mintha észre sem vette
volna, megfordult s folytatta társalgását szom-
szédjaival. Russwurm elhalványodott eséértse,
melyet Mr. Browning tapintatlansága kétszeresen
föltűnővé tett.

»Bizony, bizony,« mondá nagy hangon, ne-
vetve, a báróval nem jó egy tálból cseresznyét
enni; »én jobb kompánista vagyok.« Vállára
ütött a bankárnak: »No de vigasztalja magát,
máskor majd jobb kedvében lesz.«

»Óh a báró ural majd elbánok én,« mondá
Russwurm ravaszul s elsieltett, hogy forrongó
haragját elrejtse.

Ekkor pillantá meg egy fülkében Adélt; ha-
ragtól, boszutól égő tekintettel; mintha együtt
éreznének! Ösztönszerűleg hozzásietett és látta,
hogy szemei mint tapadnak a mátkapárra, kik-
hez e pillanatban Browning odalépett.

»Nagysád úgy látszik nem nagy előszere-
tettel viseltetik ezek iránt,« kezdé Browningra,
s hugára mutatva.

»Aziránt a kalandornő iránt?« csúszott
ki hirtelen Adél gunyosan összeszorított ajkai
közül. Nem, gyűlölete inkább Kattenstädtre irá-
nyult. De hátha ezt is eltalálná, ha amazoknak
ártana? A szövetségest semmi esetre sem le-
hetett visszautasítani.

»Bizony azok is másnak látszanak, mint
amik,« folytatá a bankár. »Vajjon ki tudna ró-
luk valami határozottat mondani?«

»Seldon and Brothers New-York fifth
Avenue 20,« felelt sietve Adél.

»Ugy?! Seldon and Brothers, fifth Avenue
20. Biztosan tudja ezt?«

A leány eszéhez kapott. Ugyis késő lett
volna már Theobaldot a maga számára nyerni
meg; ezzel az emberrel pedig egy komplottba
állani, nem, ez nagyon lealázó.

»Nem, nem! én nem tudok semmit. Felejtse
el, amit mondtam!«

»Már elfelejtettem, nagysád!« viszonzá mély
meghajlással a bankár.

Adél kevély főhajlással otthagya.
Russwurm egy ideig még gondolkodott a
hallott szavak fölött, majd jól emlékezetébe véste
azokat.

Még egy gyűlöletteljes pillantást vetett
Kattenstädtre, s azzal távozott a teremből.

XII.

Azt mondják, hogy a menyasszonyság a
legboldogabb idő a nő életében. Bessiennél
azonban ez állítás igazsága nem bizonyult be.
Reá nézve ez az idő belső harcok, keserű ké-
telyek kora volt. Csak a hit, hogy Isten utó-
végre mindent jóra fordít, adott erőt neki,
hogy e keserves hónapokban ne lankadjon bá-
torsága s hogy bátyjának folyton vidám képet
mutasson. De mikor egyedül volt szobájában,
gyakran térdelt forró imába merülve, s vilá-
gosságért esdeklett, hogy lelki zavarából meg-
menekülhessen.

Kevéssel a gyakorlatok után áttették Theo-
baldot Munderstattenbe, nem messze Nurin-
burgtól. Rosz nyelvek azt beszélték, hogy a
tiszt azért intézte így dolgát, hogy jövendőbeli
bátyja kellemetlen nyájaskodásaitól szabadulva,
akadálytalanul élhessen mindegyre költségesebb
nemes passzióinak. Bessienek pontosan iroga-
tott; édeskés szólamokkal nem fukarkodott
bennök, de az első idők meggyőző hangja hi-
ányzott belőlük. Ha látogatóba jött, úgy intézte
dolgát, hogy ideje legnagyobb részét, anyjánál
töltötte, ami Mr. Browning nagy tetszésével
találkozott; a gyanútlan öreg a legáldozatkészebb,
legfigyelmesebb fiúnak magasztalta; de Bessiet
mindez nem vezethette félre.

Hosszu menyasszonyságot óhajtott, hogy
lassanként közeledhessenek egymáshoz s ime,
azt kellett tapasztalnia, hogy mindegyre jobban
elidegenednek. Ha együtt voltak nézeteik kü-
lönbségese mindig jobban elűnt a tiszt pá-
ratlan könnyelműsége, az erkölcsi érték teljes
hiánya. Szorongó szívvel kérdezte önmagától,
mit tegyen, fölhontsa-é, mig lehet, kötelekeit?
Ha Theobald lett volna a gazdag és ő a sze-
gény, minden gondolkodás nélkül megtette
volna, de így félt adott szavát visszavonni.

Hátha épen az ő gyöngeségét akarja Isten
fölszámolni arra, hogy a helyes utra térítse
Kattenstädte, hogy így lerójjá a hála adóját,
melyről Browning beszélt, hogy a szegény jó
öregasszonynak utolsó éveit megaranyozza? Így
várta kételkedve, szorongva, csüggedten, majd
ismét reményre kelve menyegző napját.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

József főherczeg születésnapja.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.)
Alcsuton tegnap József főherczeg szüle-
tése napján hálaadó istentiszteletet tar-
tottak és a Fiumében időző főherczeg
táviratilag üdvözölték.

Albrecht Salvator temetése.

Bécs, márczius 3. (Saját tud. táv.)
Ottó főherczeg ma ide érkezett, hogy
Albrecht Salvator főherczeg temetésén a
királyt képviselje.

Kitüntetett igazgató.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.)
Müller Kálmán a »Rókus« igazgatója hir
szerint érdemeinek elismerésül minisz-
teri tanácsosi címet kap.

Elhunyt újságíró.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.)
Dr. Rothfeld Soma általános ismert
veterán újságíró ma hajnalban meghalt.
Az elhunyt író után tekintélyes vagyon
maradt, melyet jótékony célokra hagyó-
mányozott. A többi között három ezer
forintot az alakuló felben levő hírlapírói
nyugdíjintézetnek hagyott.

Blaháné bucsuzása.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.)
Blahánét ma este a népszínházban, hol
a Strike-ben fellépett rendkívüli óvációk-
ban részesítették. A művésznő fel fog
lépni bucsuzásul a nemzeti színházban is.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 3.

B u z a tavaszra, bácskai	7.11
» tavaszra, északi	7.13
» szeptember-októberre, bácskai	6.80
» szept.-okt.-re északi	6.82
R o z s tavaszra, bácskai	6.90
R o z s tavaszra, északi	6.92

Tengeri június-júliusra, bácskai	4.26
jun.-júl.-ra, északi	4.28
Repce augusztus-szeptemberre, bácskai	10.90
aug.-szept.re, északi	10.95

Bécs, márczius 3.

Buza tiszai	7.40-7.70
bánsági	7.25-7.60
bácskai	7.20-7.50
szokványáru őszre	7.39-7.41
szokványáru tavaszra	7.15-7.17
Rosz tiszavidéki	6.85-7.00
szokványáru őszre	6.36-6.38
szokványáru tavaszra	6.65-6.67
Tengeri magyar	4.65-4.75
Zab, magyar kereskedelmi	6.40-6.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. márczius 3-án.

Magyar aranyjáradék 4%	122
Magyar koronajáradék	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	154.
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.
Oszták járadék papírban	101.
Oszták járadék ezüstben	101.
Oszták járadék aranyban	122.
Oszták korona járadék	101.25
1860. oszták államsorsjegyek	147.
Oszták magyar bankrészvény	990.
Magyar hitelbank részvény	418.50
Oszták hitelintézeti részvény	378.
Oszták-magyar államvasuti részvény	370.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	956.
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.85
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.78

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Gőzeke szántás.

A nagyváradai lat. sz. káptalani uradalom

gőzekéjével

mely szántásokat
előnyös feltételek mellett elvállal.

Értekezhetni lehet

OVÁRY SÁNDOR

iklodi gazdatisztnél (u. p. Nagyvárad.)

(61) 1-3

A II. Magyar
Osztály-Sorsjáték

sorsjegyei kaphatók a

Biharmegyei Takarékpénztárnál.

50 8-0

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Az idén is szándékozom, nagyobb mennyiségű gyökeres Ripariába fás ojtásokat eladásra készíttetni, felkérem azon szőlőbirtokos urakat, kik őszi átvételre gyökeres ojtványokat rendelni óhajtanak, megrendelésüket nálam minél előbb eszközölni sziveskedjenek, hogy részökre óhajtasok szerinti fajokat a kívánt mennyiségben ojtathassam.

Az így megrendelt, csakis tökéletesen összeforrott ojtványok ezrét 105 forintért számítanom és megrendeléskor ezrere 20 forint előleg lenne fizetendő.

Elsőrendű legalább 6^m/_m vastag ojtáshoz alkalmas gyökeres Ripariát — addig míg készletem tart — ezrét 20 frrtal és ültetéshez alkalmas 6^m/_m-nél vékonyabbat ezrét 15 frrtal szolgálhatok.

Nagyvárad, 1896. február 20-án.

JANKY JÓZSEF.

46 6-10

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK.

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI NEHIVŐK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitűnő minőségű, cégünkkel ellátott aczéltollak.